

Ona yurti - oltin beshig

TONG Yulduzi

№16 (66349)
2002 yil
19 aprel, juma

Sotuvda
erkin narxda

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqq boshlagan.

Biri shoxu biri vazir,
Yurtimning gul-lolasi,

Biri zukko, biri polvon,
Bu - bugunning bolasi!

USHBU
SONDA

AJDODLARIMIZ
DAVOMCHILARI

TURLI RUSUMDAGI MASHINALARIM BOR

SURXON QIZI

BIZGA ISHONGIN, VATAN!

KASBLAR JDA XILSA-XIL
HEK-GIL HEK KIN BOLAMAN

ILMLI XOR BOLMAS

SHIFODAMCHA KROSSWORD

DAMASHQ POLATINING SIRI

Bugunning bolasi

Sohibqiron bobomiz tavalludi kunlarida dugonalarim bilan «Amir Temur» nomidagi Davlat muzeyiga sayohatga bordik. Tasodifni qarangki, ayni shu kunlarda mazkur dargohda iqtidorli bolalar Respublika anjumani o'tkazilayotgan ekan. M u z e y eksponatlari bilan birgalikda tengdoshlarim

ijodidan namunalar qo'yilgan ko'rgazmani ham tomosha qildik...

Bino turli viloyatlardan kelgan iqtidorli o'g'il-qizlar bilan gavjum edi. Hammalari hayajonda, tayyorlab kelgan ijodiy ishlarini qayta-qayta ko'zdan kechirishar, sho'balarda aytajak gaplarini shivirlab takrorlashardi. Ular orasidagi egnida surxon milliy folklor kiyimi, bo'yniga xapamat

tanishgim, o'zimni qiziqtirgan savollarimga javob topgim keldi. Ismi Dildora Badalova ekan. Surxondaryo viloyati, SHo'rchi tumanidagi Sobir Rahimov nomli 36 - o'rta umumta'lim maktabida

hunar to'garaklari muntazam ish olib boradi. Men «Mohir qo'llar» to'garagiga rahbarlik qilaman. 30 nafar t i k i s h - b i c h i s h g a ishtiyoqmand qizlarga turli u s u l l a r d a k a s h t a t i k i s h n i o'rgataman.

SURXON QIZI

o'qirkan.

«San'atshunoslik va e t n o g r a f i y a » sho'basidagi ishtirokini kuzatib, meni hayratga solgan so'zanani o'zi tikkanligini bilib oldim.

- Dildoraxon, mana shu katta so'zanani bir o'zingiz tikkaningizga ishongim kelmayapti. To'g'risini ayting, o n a n g i z m i , u s t o z i n g i z m i ko'maklashishgandir-a?

- Yo'q, o'zim tikdim, ishonmasangiz ana

muvaffaqiyatini ko'rishdan ham ortiqroq baxt bormi, dunyoda? 1998 yilda yana bir shogirdim - Nodira Yo'ldoshevaning tikkan so'zanasi Amerikadagi muzeydan joy olganida ham boshim ko'kka yetgandi...

- Men ham juda xursandman,- deya so'z boshladi Dildora samimiy kulib.- Poytaxtimizning diqqatga sazovor joylarini tomosha qildim. Ayniqsa, Amir Temur muzeyida ko'rganlarim bir umr yodimda saqlanib qoladi. Ota-onam, ustozlarim, tengdoshlarim yoniga bir olam quvonch, taassurotlar bilan qaytadigan bo'ldim. Bularning hammasi uchun ustozimdan behad minnatdorman. Kezi kelganda, Menglitosh opamning o'z hisoblaridan ip va ipaklar olib berishlarini ham aytib o'tmoqchiydim. Shuning uchun ham ularning ishonchlarini oqlashga astoydil harakat qilayapman...

- Dildora, kelaqol,-deya chaqirib qolishdi shu payt. U mendan uzr so'ragancha yugurib ketdi. Tashqariga chiqsam, kuy-qo'shiq sadolari yangrayapti. Keng davrada esa Dildora sho'xchan raqsga tushayapti. Qarsak chalib, o'yinini tomosha qildim. Shunda nafaqat chevar, maktabda ham a'lochi, san'atsevar tengdoshimga astoydil havas qildim. O'qishlari, uy yumushlari, daladagi hasharchilikdan ortib, shuncha ish qilibdi. Insonda ishtiyoq, havas bo'lsa, hamma narsaga ulgursa bo'ladi, deganlari shudir-da!

Nargiza AKBAR qizi,
Toshkentdagi

munchoq taqqan, chakkasiga shokildali taqinchoqlari yarashib turgan bir qiz diqqatimni tortdi.

Qo'lidagi kattaligi gilamdek keladigan so'zanasini, unda aks ettirilgan tabiat manzarasi-yu jayronning tasvirini ko'rib, u bilan yaqindan

ustozimning o'zlaridan so'ray qoling,-dedi Dildora hijolatomuz. Uni tikish uchun besh oy vaqtim ketdi.

- Dildoraxon mening eng iqtidorli o'quvchilarimdan,- deya suhbatimizga qo'shildi uning ustoz-Xalq maorifi a'lochisi Menglitosh opa Mamatqulova.- Maktabimiz shahar markazida joylashgan bo'lib, juda ko'plab fan va

Hammalari qo'li gul, chevar qizlar. Menga qolsa, mana bunday anjumanlarga ularning barini olib kelgan bo'lardim. Afsuski, buning imkoniyati yo'q. Shuning uchun ham iqtidori intilishda boshqalarga namuna bo'ladigan shogirdimni olib keldim. Egnidagi milliy libosu taqinchoqlarining hammasini Dildoraning o'zi tikkan, to'qigan. Bugungi anjumanga olib kelgan yo'rma usulidagi so'zanasi, Davlatimiz gerbi, Vatan ramzlari, Buyuk ipak yo'lining tasviri, hakamlar hay'ati tomonidan ijobiy baholanib, namunali deb topilganidan Dildoradan ham ko'ra ko'proq men suyundim. Zero, ustoz uchun shogirdining

Prezident asarlarini o'rganamiz

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda)

4. Falsafiy, dunyoviy va diniy ildizlari

Mafkuralar ma'no-mohiyatiga ko'ra falsafiy, dunyoviy, diniy ta'limotlar asosida yaratiladi. Turli ijtimoiy-siyosiy kuchlar o'z mafkuralarini yaratishda siyosiy g'oyalar bilan birga diniy oqimlar, falsafiy maktablar va ilm-fan yutuqlariga tayanadi, ulardan nazariy asos sifatida foydalanadi.

Mafkuraning falsafiy ildizlari haqida fikr yuritganda, uning barcha ilmlarning otasi bo'lgan falsafa fani xulosalariga asoslanishi nazarda tutiladi. Bunga Uyg'onish davri va O'rta asrlarda milliy davlatchiligini tiklay boshlagan yevropa xalqlarining har biri o'ziga xos mafkurasini yaratganini misol keltirish mumkin. Mazkur mafkuralar Rim imperiyasi parchalangandan keyin o'z davlatchiligiga ega bo'lgan xalqlarning o'ziga xos qadriyatlari va mentaliteti zaminida vujudga kelgan milliy falsafalar asosida shakllandi. Shu bois o'sha davrdagi italyan, ingliz, fransuz falsafasi o'zi mansub bo'lgan jamiyatni birlashtirishga xizmat qildi. Shu bilan birga, bu milliy maktablar zaminida vujudga kelgan falsafiy ta'limotlar, ma'rifiy qarashlar insoniyat madaniyati xazinasiga katta hissa bo'lib qo'shildi.

Kant, Gegel, Nitsshe kabi mutafakkirlar nomi bilan shuhrat topgan nemis falsafasi xususida ham shunday fikrni aytish mumkin. Jumladan, haqiqiy milliy xususiyatlarga ega bo'lgan Gegel falsafasi Avstriya imperiyasidan ajralib, mustaqillik yo'lini tutgan Pruss monarxiyasining davlat mafkurasi

darajasiga ko'tarilgan.

Mafkuraning dunyoviy ildizlari ma'rifiy dunyoga xos siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy munosabatlar

MILLIY ISTIQLOL G'OYASI: ASOSIY TUSHUNCHA VA TAMOYILLAR

majmuidan iboratdir. Asrlar mobaynida insoniyat bosqichma-bosqich dunyoviylik sari intilib keldi. Umum e'tirof etilgan tamoyillar va qonun ustuvorligi, siyosiy plyuralizm, millatlararo totuvlik, dinlararo bag'rikenglik kabi xususiyatlar dunyoviy jamiyatning asosini tashkil etadi. Insonning haq-huquqlari va erkinliklari, jumladan, vijdon erkinligi ham qonun yo'li bilan kafolatlanadi. Bunday jamiyat mafkurasi «Dunyoviylik —dahriylik emas» degan tushuncha asosida rivojlanadi, ya'ni dinning jamiyat hayotida tutgan o'rni va ahamiyatini aslo inkor etmaydi.

Mafkuraning diniy ildizlari deganda u inson ongi va ruhiyati bilan uzviy bog'liq ekani va shu bois uning g'oyaviy ildizlari diniy ta'limotlarga borib taqalishi tushuniladi. Ya'ni ko'pgina mafkuralarda «Zabur», «Tavrot», «Injil», «Qur'on» kabi ilohiy kitoblarda zikr etilgan ezgu g'oyalar muayyan darajada o'z ifodasini topganini ko'ramiz.

Xitoy xalqining taraqqiyot yo'lini asoslab bergan Konfutsiy va Lao Szining ta'limotlari ham diniy qarashlarga asoslangan edi. Bu ta'limotlar asrlar mobaynida mamlakatning milliy mafkurasi bo'lib kelgan.

Dunyoviy va diniy g'oyalar bir-birini boyitib borgan sharoitda taraqqiyot yuksak bosqichga ko'tariladi. Bunga bashariyat tarixida o'chmas iz qoldirgan Imom Buxoriy va Muso Xorazmiy, Imom Moturidiy va Abu Rayhon Beruniy, Imom G'azzoliy va Ibn Sino, Imom Termiziy va Abu Nasr Forobiy singari buyuk zakovat sohiblari yashab faoliyat ko'rsatgan davrlar yorqin misol bo'la oladi.

Bunday jarayon bugungi dunyoda amaliyot falsafasi deb tan olingan pragmatizm, hayot falsafasi bo'lgan ekzistensializm kabi dunyoviy va diniy g'oyalardan oziqlangan ta'limotlar misolida ham ko'zga tashlanmoqda.

Ilmiy kashfiyotlar mafkura rivojiga katta ta'sir o'tkazadi. Zamonaviy fan yutuqlari, jumladan, kosmonavtika, kibernetika sohasidagi olamshumul yangiliklar, klonlashtirish, insonning gen-nasl xaritasini aniqlash kabi buyuk kashfiyotlar odamlar tasavvurini keskin o'zgartirmoqda.

Ayni vaqtda yuksak ilmiy-texnikaviy taraqqiyot, globallashuv jarayonlari, bir tomondan, inson aql-idrokining imkoniyatlariga, kelajakka ishonchni orttirayotgan bo'lsa, ikkinchi tomondan, Hirosima, Nagasaki, Chernobil fojialari, ommaviy qirg'in qurollari, ekologik halokatlar, ma'naviy tanazzul kabi umumbashariy muammolarni ham keltirib chiqarmoqda.

Shunday ekan, ilm-fan va madaniyat borasidagi yutuqlardan oqilona foydalanish uchun ham jamiyatga sog'lom g'oya, sog'lom mafkura kerak.

(Davomi bor).

Yaqinda Toshkent shahar, qo'shimcha ta'lim majmuasida «Ajdodlarimiz urf-odatlarini davom ettiramiz» mavzusida tadbir o'tkazildi. Unda o'z nomi bilan ajdodlarimizning urf-odatlarini, o'lanlariyu laparlari, buvularimizning tadbirkorligi, polvonligi kabi qadimiy an'analarni yoritib berishga harakat qilindi.

Bunda «Milliy kashthilik»,

AJDODLARIMIZ DAVOMCHILARI

«Sartaroshlik», «Yosh jurnalistlar», «Yun-press», «Zardo'zlik» to'garagi a'zolari faol ishtirok etdi. O'quvchilar barcha shartlar bo'yicha o'z mahoratlarini ishga soldilar.

Qizlar buvilarining

pazandachiliklari asosida shirin taomlar tayyorladilar. Yigitlar esa bel bog'lab, buvularidek kurash maydonida kuch sinashdilar. Oddiy buyumlardan tadbirkorlik asosida ro'zg'or anjomlari, sovg'alar

tayyorladilar.

Tadbirda milliylik va milliy qadriyatlarimiz bosh mezon bo'lgani uchunmi, juda hayajonli o'tdi. Bunday tadbirlar biz o'quvchilarda milliy urf-odatlarimizga nisbatan mehr tuyg'usini uyg'otishiga yana bir karra amin bo'ldik.

Muqaddas
SAYRAMOVA,
«Yosh jurnalistlar»
klubi a'zosi.

Qishlog'imizda bahorgi ishlar avjiga chiqqan. Hozirgi mehnatimiz samarasini kuzda ko'rish uchun barcha tinmay mehnat qilmoqda. Bizning kattagina tomorqamiz bor. Unda turli poliz ekinlarini yetishtiramiz. Ekinlarimizni sug'orib, o'taymiz. Bir qarich yerni

HAMAL KELDI - AMAL KELDI

bo'sh qoldirmaslik maqsadida, oshko'klaru rayhonlar urug'ini sepganmiz. Xushbo'y hid taratayotgan ko'klardan bahoriy taomlar tayyorladik. Men fursatdan foydalanib, dehqonbobo ta'rifini she'rda ifodaladim.

Sizga yillar bir soniya,
Xirmoningiz o'n ming tuya,
Keling, sizga haykal qo'yay,
Bobodehqonim mening.

Bergan noningizdur halol,
Qishda ham ish kelmas malol,
Sira-sira ko'rmang zavol,
Bobodehqonim mening.

Dilnoza MELIQO'ZIYEVA,
Farg'ona viloyati,
Furqat tumanidagi
9-o'rta maktabning
8- «B» sinf o'quvchisi.

Yaqinda maktabimizning 8-, hamda 9-sinf o'quvchilari tumanimizda joylashgan «Qariyalar uyi»ga mehmonga bordik. Nuroniy otaxonu onaxonlarimiz bizni o'z nabiralaridek kutib olishdi. Biz ham o'z navbatida qariyalarimizni xushnud qilish uchun astoydil harakat qildik.

Ustozimiz Ma'mura opa Ibrohimova Amir Temur hayoti va faoliyati haqidagi qiziqarli ma'ruzasi bilan kechamizni boshlab berdilar. So'ngra sahnaga Sevara Muhiddinova, Laziza Shoabdurahimova, Zilola Qodirova,

bag'ishlangan she'r, qo'shiq va raqslardan iborat konsert dasturi namoyish etishdi. Maktab drama to'garagi qatnashchilari esa sevimli shoirimiz Abdulla Oripovning «Sohibqiron» nomli pyesasidan

Duolarda elu yurt tinchi,
Topilmagay onaga qiymat.
Bu dunyoda bari o'tkinchi,
Bu dunyoda ona g'animat.

Ona. Har birimiz uchun muqaddas, mo'tabar inson. Undan-da aziz, undan-da mehribon zot bo'lmasa kerak. Onalarimiz bizni

DUOLARDA ELU YURT TINCHI

avaylab, ko'z qorachig'laridek asrab, katta qilishadi.

Ana shunday ulug' zotni biz ham hurmat qilishimiz, gaplariga so'zsiz bo'ysunishimiz kerak.

Biroq, oramizda onasining so'ziga kirmaydigan bolalar ham topiladi. Go'yo ular o'zlari katta bo'lib qolgandek his qiladilar.

Istardimki, barcha tengdoshlarim o'z onalarini doimo ardoqlashsa.

Dildora XOLMUHAMEDOVA,
Poytaxtimizdagi
Shotursun G'ulomov nomli
114- maktabning
9- «A» sinf o'quvchisi.

parcha ko'rsatishdi.

Kecha so'nggida keksalarimizga badiiy kitoblar, o'z qo'limiz bilan tikkan yelpig'ich, choynak yopqich, dastro'mollarni sovg'a qildik. 8- «A» sinf rahbari Feruza opa Zuxurova hamda direktor o'rinbosari Farida opa boshchiligidagi uyushtirilgan tadbirimiz nuroniy otaxonu onaxonlarimizda ham, bizda ham juda katta taassurot qoldirdi.

Qariyalarimizga guldastalar ulashib, tez-tez kelib turamiz,

deya xayrlashdik.

Zulfizar SODIQOVA,
Toshkent shahar,
Sobir Rahimov tumanidagi
243 - maktabning
8 - «A» sinf o'quvchisi.

Sherzod Umarov, Bekzod Umarov, Javlon Qosimovlar chiqib, bobomizga

QARIYALAR KONGLI SHOD BO'LDI

UMIDLI IZLANISHLAR

Maktabimizda o'tkazilgan «Iqtidorli bolalar» ko'rik-tanlovida bir necha o'quvchilar g'olib bo'ldilar. Tanlov sharti qishlog'imizda ijod etgan shoir va yozuvchilar qalamiga mansub asarlarni o'rganib, tahlil qilishdan iborat edi. Maktabimiz o'quvchilari Rahmat Azizxo'jayevning hayoti va ijodini o'rganib, tuman, viloyat bosqichlarida sovrinli o'rinlarni qo'lga kiritdilar. O'zining serqirra ijodi bilan bolalarning sevimli yozuvchisiga aylangan Rahmat Azizxo'jayevning asarlaridan o'quvchilarni bahramand etdik, o'rganganlarimizni o'rtoqlashdik.

Bundan tashqari, qishlog'imizdagi nuroniy otaxon va onaxonlarimiz bilan uchrashib, ular yod olgan «Go'ro'g'li», «Alpomish» kabi dostonlarni tingladik.

Yo'qolib borayotgan milliy qadriyatlarimiz, urf-odatlarimiz, xalq og'zaki ijodini tiklashda bu kabi tanlovlar samarali natija berishi tabiiy.

Mirakbar AKBAROV,

Saidjalol

ERGASHXO'JAYEV,

Toshkent viloyati,

Qibray tumanidagi

30 - umumta'lim

maktabining

7 - «G» sinf o'quvchilari.

PREZIDENT PARTASI

Sinfimizda namunali o'quvchilar o'tiradigan «Prezident partasi» bor. Hafta davomida ko'p a'lo baho olgan va hulqi namunali bo'lgan o'quvchilargina bu partalarda o'tiradilar. Bu juda yaxshi natija bermoqda. Sinfda a'lo baholarga o'qiyotgan o'quvchilar soni ortib bormoqda. Yulduz G'ulomova, Nargiza Usmonova, Saodat Isoqova, Iroda Jo'rayeva, Dilobar

Ashurqulova, Shirin
Ne'matova, Gulbahor
Tohirjonova, Sardor
Mahamadaliyev, Bonu
Shukuraliyeva, Nargiza

Tillayeva kabi o'quvchilar navbatma-navbat bu partaga «mehmon» bo'lishyapti. Bizning sinf Yurtboshimizning «Farzandlarimiz bizdan ko'ra kuchli, bilimli va dono bo'lishi shart», degan gaplariga amal qilib, bilim olmoqda.

Dilrabo DO'STQOBILOVA,
Toshkent shahar, Yakkasaroy
tumani, 118 - maktabning
4 - «A» sinf o'quvchisi.

O'Z O'LKASINING BILIMDONLARI

Yaqinda maktabimizda 8-sinf o'quvchilari o'zlarining navbatdagi ma'naviy - ma'rifiy tadbirlarini o'tkazdilar.

Maktabimizda tashkil etilgan «O'z o'lkasining bilimdonlari» klubi o'zining samarali faoliyatini ushbu tadbirda yana bir bor namoyon qildi. Hozirgi kunning asosiy mavzusi bo'lmish yosh avlodni milliy istiqlol ruhida tarbiyalash uchun kerakli yo'llanma bera oladigan turli

tadbirlar klubning o'z oldiga qo'ygan vazifalaridan biridir. Klub o'z Prezidentiga, ko'krak nishoniga va jamg'armasiga ega. Unga 50 nafardan ziyod 6 - sinfdan 9 - sinfgacha bo'lgan zukko va iqtidorli o'quvchilar a'zo bo'lganlar. Maktab, tuman miqyosida o'tkaziladigan ko'rik-tanlovlar, tadbirlarda klubimiz muvaffaqiyatli ishtirok etib kelmoqda. Rahbarimiz - maktabimizning tarix fani o'qituvchisi Anvar aka Majidov klub ichida «Yosh moziyshunos» guruhini tashkil qilganlar.

Har bir tadbirda «Yosh moziyshunos» guruhi o'z chiqishlari bilan ishtirok etib, yig'ilganlarni moziy sir - sinoatlaridan ogoh etadilar. Bu galgi tadbirda ham ular ona Vatanimizga bo'lgan mehr - muhabbatlarini o'z she'r, qo'shiq va sahna ko'rinishlari orqali namoyish qildilar.

Xullas, agar klubimizga sizda ham qiziqish tug'ilgan bo'lsa, keyingi tadbirlarimizga ham taklif qilamiz.

Barno ISABOYEVA,
305 - maktabning
9 - «D» sinf o'quvchisi.

Mustaqil yurt bolalari- iqtidorlidir

Avval xabar berganimizdek, yaqinda iqtidorli bolalarning Respublika XI anjumani bo'lib o'tgandi. Unda har bir viloyatdan iqtidorli o'quvchilar qatnashib, ular orasidan ham eng

do'stlik kechasiga taklif qilishdi. Eng hayajonli uchrashuv shaharning go'zal binolaridan bo'lmish Temuriylar tarixi Davlat muzeyida bo'lib o'tdi. Biz o'quvchilar bor bilimimizni ishga soldik.

Men adabiyot yo'nalishi bo'yicha ishtirok etdim. Yozgan she'rlarimdan o'qib berdim. Qishlog'imizdan chiqqan ziyoli insonlar haqida to'plagan ma'lumotlarimni taqdim etdim. Chizgan rasmlarimni

Maktabimizda tadbirlar tez-tez bo'lib turadi.

maktablari, o'qishlari, do'stlari haqida suhbatlashdim.

Bunday anjumanlar biz

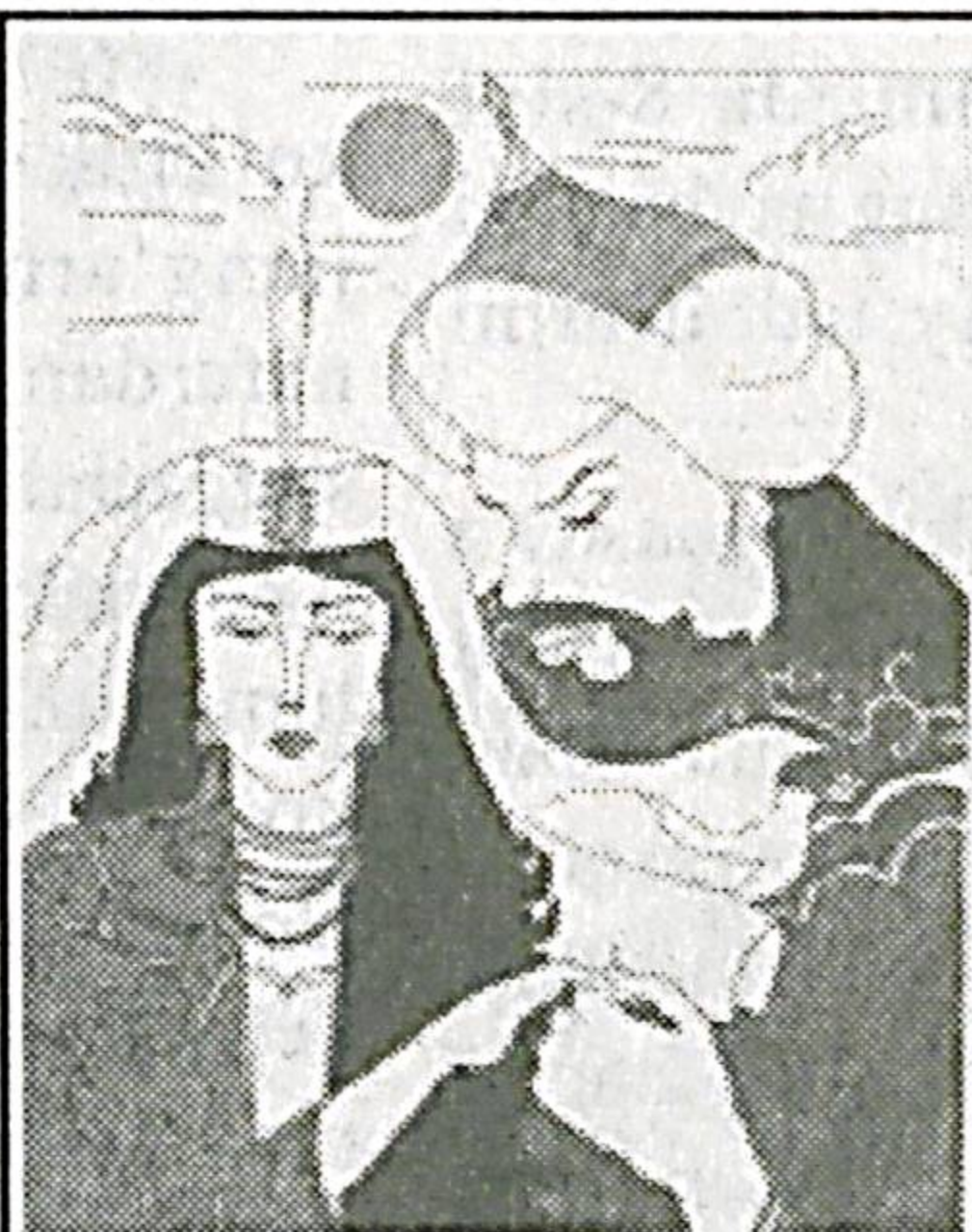
BIZGA ISHONGIN, VATAN!

iqtidorlilari saralandi.

Ana shunday eng iqtidorli o'quvchilardan biri xorazmlik Farog'atxon Jabborovadir.

- Bu anjumanda men ham ishtirok etganimdan nihoyatda xursandman, deydi biz bilan suhbatda Urgench shahridagi S.Rahimov nomli 16-maktabning 8- «A» sinf o'quvchisi Farog'at Jabborova. - Biz o'quvchilar uchun poytaxtning «Sayohatchilar» mehmonxonasi ajratib berildi. U yerda bizni

«Shahzoda va malika» ertak qahramonlari.

Ukam Reymajon, singlim Nodiralalar ham musiqani sevishadi.

ko'rsatdim. Hatto qo'shiq ham aytib berdim. «Onam vaqti chog' bo'lsa» hamda viloyatimizdagi ijodkor o'qituvchi va o'quvchilarning she'rlaridan to'plangan «Munavvar yog'dular» deb nomlangan kitobchamni taqdim etdim.

G'oliblarga Xalq ta'limi vazirligining «Maqtoov yorlig'i» topshirildi. Ular

Sport bizga hamroh.

orasida men ham borligimdan faxrlandim. Bu faxr meni yanada ko'proq o'qishga, izlanishga da'vat etdi.

Anjumanda ko'plab tengdoshlarim bilan tanishdim. Ular bilan

o'quvchilarni yanada chuqurroq bilimlar dunyosiga kirib borishimizga imkon beradi. Bu imkoniyatlarni bir kun kelib, albatta oqlaymiz.

Alisher ABDULLAJONOV.

G'URURIMIZ QAYDA QOLDI?

Kollejimizda bir qiz bor. Ismini yozmay qo'ya qolay. O'zi juda chaqqon, chiroyli qiz. Yaqindan tanimasimdan avval unga juda havas qilardim. Keyinchalik uning yengiltabiat qizligini, o'g'il bolalar bilan xuddi dugonalari bilan gaplashgandek bemalol gaplashishini ko'rib, ixlosim qaytdi. Qizlarning nima sababdan uni yoqtirmasliklari, undan uzoqroq yurishlarining sababini ham tushunib yetdim. «Do'stingni kimligini aytsang, sening kimligingni aytib beraman» deyishadi-ku, axir. Onalarimiz ham u bilan dugona bo'lmasligimizni tayinlashadi.

Men shu qiz bilan bir kollejdagi o'qiyotganimdan ham or qilaman. «O'rmonga o't ketsa, xo'lu quruq barobar yonadi» deganlaridek, biz haqimizda ham yomon fikrda bo'lmasinlar-da, ishqilib.

Saodatxon

ISMATOVA,

Chingeldi maishiy

xizmat kasb-hunar kolleji
talabasi.

VIJDONIGA HAVOLA

Maktabimizning o'qituvchilar ko'zidan chetroq, pana-pastqam joylarida tamaki chekib turgan bolalarni ko'p uchrataman. Ularning aksariyati biz tengi, bizdan ham yosh bolalar. Yoshlikdanoq hayotlarini zaharlayotgan tengdoshlarimni ko'rib, o'ylanib qolaman. Ular tamakini qayerdan olisharkin? Axir, voyaga yetmagan bolalarga tamaki sotish ta'qiqlangan-ku!

Ammo bu zaharli

og'uni o'z manfaatlari yo'lida bolalarga pullayotgan kattalarimizni kim deb atashimiz mumkin? Bu bolalarning o'rnida o'z farzandlari bo'lib qolsa, qanday ahvolga tushisharkin? Ayrim kattalarimiz esa tamaki chekayotgan bolalarni ko'rishsa ham, ko'rmaganga olib ketishadi. Axir, bir bolaga yetti mahalla ota-ona, deb bejiz aytilmagan-ku. Ular ham bunday bebosh bolalarni tergap turishsa, yaxshi bo'lardi. O'z ham yonini qappaytirishnigina o'ylaydigan «tadbirkor» amaki-yu xolalarimizning esa vijdoniga havola.

NIGORA.

Yaqinda bo'lib o'tgan bir voqea xecham hayolimdan nari ketmayapti. Qanday voqea, deysizmi? Keling, yaxshisi bir boshdan so'zlab bera qolay.

Metroda o'qishga ketayotgandim. Yonimda o'tirgan bir nuroniy otaxon: «Qizim, «Alisher Navoiy» nomli san'at muzeyiga borish uchun qayerda tushaman?», deb so'rab qoldilar. To'g'risi, uni qayerda joylashganini bilmasdim. Sir boy bermay, «Xalqlar do'stligi» bekatida tushasiz, dedim dovdorab.

Haligi odam menga ajablanib qarab: «Toshkentda turasanmi o'zi?» deb qolsa

o'qiydigan bir yigit. - Yo'q, «Beruniy»da tushadilar,- deya e'tiroz bildirdi sherigi unga.

BULARDAN KLUBLARNI SO'RANG...

bo'ladimi. Uyatdan yer yorilmadi-yu men kirib ketmadim...

- Otaxon, «Mustaqillik maydoni»da tushasiz,- deya suhbatimizga aralashdi oliygohda

«Amaki, siz bulardan muzeylarni emas, diskoteka, billiard klublarining manzilini so'rang» deya suhbatimizga

aralashdi bir amaki kulib. Otaxon esa bir menga, bir haligi yigitlarga qarab: «Muzeyning qayerdaligini o'zim juda yaxshi bilaman. Sizlarni ham bir sinab ko'ray dedim-da» deya vagondan tushib ketdi. Oliygo'h talabalarini bilmadimu lekin men juda ham uyalib ketdim.

Nazokat

UMAROVA,

Chilonzor

tumanidagi 200 -
litsey maktabining
9 - sinf o'quvchisi.

Sahifani 147- maktabning 11- «A» sinf o'quvchisi
Gulbahor RAZZAQOVA tayyorladi.

*Suhbatdoshim O'zbekiston xalq shoirasi,
«Saodat» jurnali bosh muharriri
Oydin Hojiyeva.*

*O'rik gullagan bahor chog'ida dunyoga
kelgan, Zarafshon bo'ylarida she'r to'qib
ulg'aygan Oydin opamizni munavvar
kunlari bilan qutladim va «Tong
yulduzi»ning muxlislariga ulardan
hayotlari haqida hikoyalar aytishni
so'radim. Ular sizlarga mehr bilan
quyidagilarni so'zladilar.*

XOJAYI BO'STON AFSONASI

Odam bolaligida qancha ko'p voqea-hodisalarni ko'rsa, qancha ko'p kengliklarda yursa, yuragi shuncha to'la bo'ladi, nazarimda. Taassurotlari ko'p bo'ladi va shu xotiralar, bolalikda olgan zavqu hayajon, ko'rgan qiyinchiliklari ham, quvonchlari ham umr bo'yi yuragida saqlanib qoladi. Men tug'ilib o'sgan joyni Xojayi Bo'ston deydim. Bir yog'ida juda katta qo'rg'oni bor ajoyib qishloq edi. Onam shu qo'rg'on haqida juda ko'p afsonalar aytib berardilar. Qo'rg'onning g'orlari, mog'oralarida qalandarlar bo'lardi. Ularning bo'yniga qo'ng'iroqchalar osilgan gurji kuchukchalari bo'lardi. Har juma elu yurtga omonlik, haqdan bir xidoyat tilab chiqishar, qishloqning badavlat kishilari, mulkdorlar qalandar oshi berishar ekan. Mening bobom - Jahmat bobo mulkdor, boy ekan, har jumada qalandarlarni siylar ekan. Kungay devorning yoniga bo'yralar to'shalar, qalandarlarning qo'llarida mis kosalari bo'lib, o'zlariga ham, kuchukchalariga ham ovqatlar berishar ekan. Bobomning o'g'illari turmagan ekan. Qalandarlar ularga yaratgandan o'g'il tilab ketisharkan. Onamga Toshbibi deb ism qo'yishganining sababi ham shunda ekan.

Onam bizga uch kechalab ertak aytib berardilar. Ayniqsa, «Shahzoda va malika» degan ertaklarini juda sevib tinglardik. Emishki, bir go'zal qiz boshqa shaharga borib erkakcha kiyinib, shahzodani aldab, chuv tushirib, uning qo'lidan ko'zi ojiz otasi uchun malham olib kelayotib,

quyidagicha qo'shiq xirgoyi qilib borardi:

**Zum-zum shahriga bordim,
Zuv bordimu zuv keldim.**

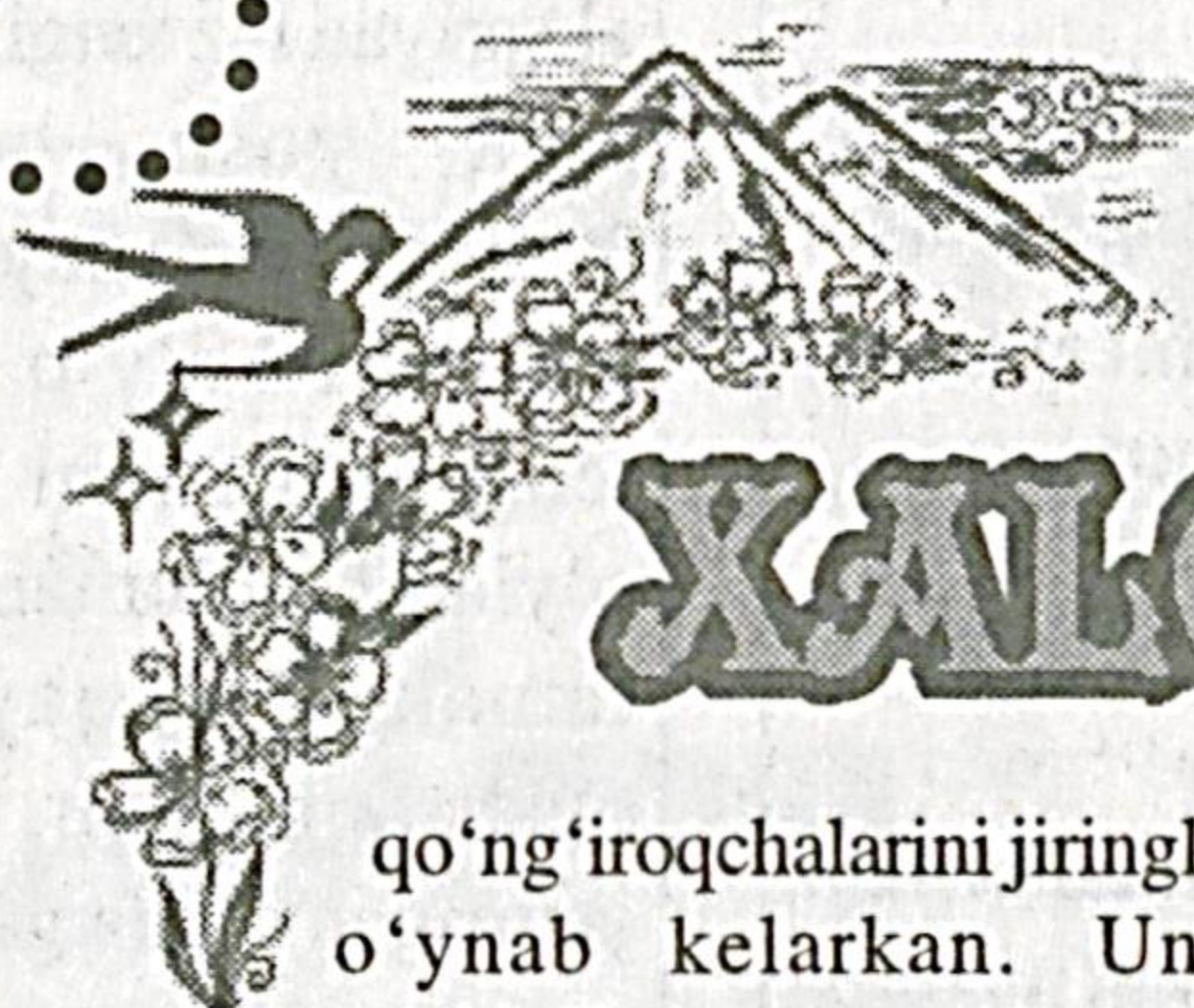
Bir podshoning o'g'lini

Xo'p aldatib keldim.

O'yna gurjicham, o'yna,

O'yna gurjicham, o'yna.

G u r j i c h a s i

XALQIMIZNING

qo'ng'iroqchalarini jiringlatib o'ynab kelarkan. Uning qo'shig'iga, xusnu jamoliga mahliyo bo'lib, qaray-qaray qirq qalandarning bo'yinlari qotib, boshlari teskari bo'lib qolgan emish.

Yurtga omonlik olib keladigan qalandarlarni hamma mamlakatlarning podsholari iliq qarshi olishar, ziyofat berib, siylashar, shu bahona dunyodagi yangiliklardan voqif bo'lisharkan. Qalandarlar bu mamlakat podshosiga sahroda ko'rgan voqealarini so'zlab berishibdi. Shunda shahzoda «E-voh, yigitcha kiyinib, menga jo'ra bo'lib yurgan musofir qiz bola ekan-da» deya oh uribdi. Qizni qidirib topib, o'ziga yor qilishga ahd qilibdi.

PATILA SOCHLI QIZALOQ

Patila sochli, mayizdekkina qizaloq edim. Baxmal do'ppimning popuklari sariq shaloladay yuzlarimga sochilib turar, oyoqchalarim yoz bo'yi kovush ko'rmas, oftob tig'ida qorayib, kun bo'yi chigirtkaday sakrab yurardim. Ikkita govmish sigirimni haydab, angorga chiqib ketardim. Eshitgan ertaklarim ta'siridami, Qiziltepa dashtliklarida qalandarlar yurgandek, parilar ularga afsonalar aytayotgandek ko'rinardi. So'fito'rg'aylar bir daraxt bo'yi ko'tarilib, muallaq turib, shunday sayrashardiki, mitti tasavvurimda mening chanqovuzim so'fito'rg'aylarga aylanib qolgandek tuyulardi. Qatag'on yillarida Kavkaz tomonlardan kelib qolgan Mirali bobo

degan bir cho'pon bo'lardi. Uning sutga chayilgandek, oppoqina rafiqasi peshinda meni ham chaylasiga chaqirib, mehmon qilardi. Dasturxonda bir kosa sovuq suv, pishloq, o'choqda yopilgan non bo'lardi. Bular xuddi jannat taomlaridek shunchalar totimli tuyulardiki...

Bu insonlarning vatanidan badarg'a qilinganliklari, tug'ilgan joylari, beshiklari, suv ichgan buloqlarini tashlab kelib, o'zga yurtlarda yuragida katta bir dard bilan yashayotganliklarini keyinchalik, istiqloq, uyg'onish yillarida

tushunib yetdim...

Onam 52 yoshga to'lganlarida o'n oltinchi farzandlari, ya'ni men dunyoga kelganman. Oilamizdagi o'g'il farzandlar turli xastaliklar sabab olamdan barvaqt o'taverishganidanmi, onam bizni injitmasdilar. Lekin biz rosa mehnat qilardik. G'o'zapoya ham, cho'kirtak ham terganman. Onam keksa bo'lganlari uchun bizni Bibirajab opam qaramog'lariga olganlar. Har tong uyimiz oldidagi ariqchaning suvida choynak-piyolalarni, lampa shishalarni kul bilan yuvarдим. Hovlilarni supurish-sidirish ham menga edi. Maktabga borgan kunlarim esa men uchun eng quvonchli damlar bo'lgan. Opam yangi darsliklar olib berardilar. Maktabim, sinf xonam, partam, kitoblarimning har biri men uchun bir mo'jiza edi. Onamizdan ko'ra ko'proq o'qituvchilarimiz bilan yaqinroq sirdosh edik. Sochlarimizni tarab, lentalar taqib qo'yishardi. Birinchi o'qituvchim Rahima opa Sapayevaning shinamgina uyhasi, oxarli o'rinlari, primusda vish-vish qilib qaynab turadigan karam sho'rvalari hali- hanuz ko'z o'ngimda. Bir piyolagina sho'rva ichirib, «mana endi Oydincha bulbuldek sayraysan» derdilar. Toshpo'lat Hamid, Toji Qorayev degan shoirlar bizlarga ustozlik qilishgan, she'r o'qitishgan. Maksim Gorkiy nomli maktabimiz hozirda Mirza Azim Somiy Bo'stoniy degan bizgacha o'tgan tarixchi nomi bilan ataladi. Uning «Mang'it xonlari tarixi» nomli kitobida chor Rossiyasi tomonidan O'rta Osiyoning bosib olinishi haqida ham fikr yuritiladi.

Maktabni oltin nishon bilan tamomladim. Nishonni topshirish marosimi maktabimiz tarixida juda katta voqea bo'lgan. Tursun Sharipov degan tuman rahbari meni samimiy qutlab, hozirgi O'zbekiston Milliy Universitetiga kirishim uchun tavsiyanoma yozib, Toshkentga kuzatgandilar...

«O'ZIM SHE'R YOZDIM»

She'riyat olamiga kirib kelishim ham juda ajoyib bo'lgan. Xalq ta'limi mudiri bo'lib ishlaydigan Toshpo'lat

ARDOQLI QIZI

Hamidning rafiqalari bizga rus tilidan dars berardilar. Bir kuni menga maktab haqidagi bir she'rni yod oldirib, «kim so'rasa, bu she'rni o'zim yozdim» degin, deya tayinladilar. Kutilmaganda Toshpo'lat Hamid meni chaqirtirib qoldilar. Kovushchalarimni yechib, chiroyli gilam to'shalgan yo'lakdan kirib bordim. «Ob-bo shovvoz-yey, sen hali she'r ham yozasanmi?» deb so'radilar haligi she'rimni tinglagach. Men «ha» deb javob berdim. Shunda ular xandon otib kulib yubordilar-da, qizim, bu she'rni men yozganman, dedilar. Lekin she'r yozish sening qo'lingdan ham keladi, qofiyalarni kelishtirsang, she'r bo'ladi, deya meni she'r degan sehrli olamga, inson yuragining tub-tubiga kirib boradigan, zehnida hech kim qo'zg'ata olmaydigan zavqu shavqni qo'zg'ata oladigan mo'jizalar olamiga yetaklagandilar. Maktabdagi ustozlarim - Muhabbat opa Jo'rayeva, Xudoydod Bobomurodov, ayniqsa, adabiyot o'qituvchimiz Murod

Xolmurodovlardan, shuningdek, o'zining yetti nafar farzandiga meni, onamni ham qo'shib boqqan, o'qitib, tarbiyalagan Bibirajab opamdan behad minnatdorman. Toshkentga kelgach, Zulfiya opamdan, Mirtemir, Shuhrat domlalaridan juda ko'p yaxshiliklar ko'rdim. O'qishni bitirgach, Zulfiya opa chaqirib: «Oydinjon, Toshkentda qoling. Qishloqqa qaytsangiz turmushga chiqasiz, bola-chaqa,

ro'zg'or tashvishlariga o'ralashib, qolib ketasiz» deya «Sharq yulduzi» jurnaliga ishga joylab qo'ygandilar. Shu tariqa bu jurnal mening ijodimga beshik bo'ldi, Hamid G'ulom, Shuhrat domlalarining maktabini o'tab, qalamim charxlana bordi. Hayotimda menga yaxshiliklar ko'rsatib kelgan ustozlarim, yaqin kishilarim haqida o'ylar ekanman, ko'nglimdan bir o'y kechadi: Men ularga biror bir sovg'a, hatto bir dona gul ham bermaganman.

Lekin hayotim davomida nimagaki erishgan, erishayotgan bo'lsam, eng yaxshi she'rlarimning hammasi ularga sovg'a, yo'llariga nisor qiladigan tuhfa deb o'ylayman. Inson atrofdagilaridan qancha ko'p yaxshilik ko'rsa, shuncha yuksalaverar ekan. O'sha olgan yaxshiliklar, mehr va ixloslarni qaytaradigan davr keldi nazarimda. Hammadan mehr ko'rsangu o'zing ko'rsatmasang, xudoga ham yoqmaydi...

BUGUNNING BOLALARI

Mustaqilligimiz sharofati bilan yoshlarimizga yaratib berilayotgan shart-sharoitlarni, imkoniyatlarni sanab, adog'iga yetib bo'lmaydi. Qanchadan-qancha o'g'il-qizlarimiz grantlar bilan chet ellarga ketishyapti, prezident stipendiyalarini olishyapti. Ayniqsa, Zulfiya nomidagi Davlat mukofotiga sazovor bo'layotgan qizlarimiz haqida gapirsam, ko'nglim tog' barobar yuksaladi. Ularning orasida bastakor qizimiz Oydin Abdullayeva, shoira qizlarimiz Guljamol Asqarova, Zebuniso Xolmurodova, tabobat bobida yangilik yaratayotgan Dilorom Berdiyeva, bug'doyning yangi navi ustida ilmiy ish olib borayotgan Mastura Umarova kabi favqulodda iste'dodli qizlarimiz bor. Hammalari kelajakda xalqqa mevalar beradigan umidli yoshlarimizdir. Bularning bari Prezidentimizning xalqqa, ayniqsa, yoshlarga ko'rsatayotgan katta bir mehr-muhabbatidan, deb bilaman...

Kompyuterlar, texnika, elektronika, internetlar davri keldi. Bugunning bolalari ham zamon bilan hamnafas odimlayaptilar...

Chunki endi zamon yoshlarniki, bor umidimiz ulardan. Xalqimizda iste'dodlar qancha ko'p bo'lsa, millat yuksaladi. U qancha yuksalsa, shuncha kuchli, qudratli, ildizi baquvvat bo'ladi. Barcha o'g'il-qizlarimiz katta sahnalarga chiqayotgan tengdoshlariga havas qilib, ulardek bo'lishga intilib yashasinlar. Bu yo'lda ularga otionalari, qarindosh-urug'lari, maktab rahbarlari, qolaversa, mahalla faollari yordam berishlari kerak. Har bir inson o'z avlodidagi iqtidorli bolalarni qo'llab-quvvatlasa, ularga e'tibor berishi lozim. Chunki bir avloddan, bir shajaradan chiqqan

iqtidorli bola o'sha avlodning, shajaraning, qolaversa, o'sha qishloqning, tumanning, viloyatning shuhrati, faxri bo'ladi.

Istardimki, mahallalarda kompyuterlar bo'lsin. U yerdagi o'ziga to'q, badavlat xonadonlardan ikki-uchtasi birgalashib, bitta kompyuter olib berishsa, bolalar unda ishlashni o'rganishsa, buning savobiga nima yetsin?! «Tong yulduzi» gazetasi o'quvchilariga ham tilaklarim bor: Kompyuter texnikasini o'rganing. Avvalo o'z tilingizni puxta biling. Keyin esa chet tillarini o'rganing. Axir aytishadi-ku, bir tilni bilgan bitta odam, ikki tilni bilgan odamda esa ikki kishining qudrati bo'ladi, deb. Hukumatimiz sizlarga shunday imkoniyatlar yaratib qo'ygan ekan, ulardan unumli foydalaning. Bizning imkonimiz, yuragimizda qolib ketgan, hali amalga oshmagan iste'dodimiz, armonlarimiz sizlarda amalga oshsin. Siz, aziz bolajonlaringa yuksakliklarni, kengliklarni tilayman.

Sevimli shoiramiz Oydin opa qalbidagi ezgulik niholining yanada totli va barokatli mevalar berishiga tilakdosh bo'lib, samimiy suhbatlari, ezgu-niyatlari uchun minnatdorchilik bildirib, xayrlashdim.

Feruza JALILOVA.

Tahririyatga bosh muharrirni yo'qlab kelgan shiringina bolakay onasining pinjiga kirib olguday xo'rsinib turardi. Taajjubda unga boqdim-da, kayfiyatini ko'tarish niyatida so'roqqa tutdim.

-Kayfiyatim yomonmas. Faqat yo'l yurib biroz toliqdim shekilli. O'zim Javohir Hamidovman. Bo'ka shahridagi 11- «Kamalak» bog'cha-litsey majmuasining 4-sinfida o'qiyman. Karate, ingliz tili, musiqa

miqyosidagi musobaqalarda ishtirok etib, faxrli o'rinlarni egallash.

-O'quv dargohingiz haqida ham gapirib bering-chi?

- «Kamalak» bog'cha-litsey

so'raymiz. Ingliz tili o'qituvchisi Guli Xalilovna bilan esa inglizcha suhbat quramiz. Litsey biz uchun ikkinchi uy.

-Faqatgina o'qish bilan ovora bo'lasizmi? Uy yumushlari bilan ham shug'ullanasizmi?

-Ha, albatta. Men duradgorlikka qiziqaman. Turli xil asboblarni bisyor. Asosan taxtadan mashinalar yasayman. Turli rusumdagi mashinalarning modellari ustaxonamni to'ldirib turadi. Yana qo'y-qo'zilarga qarayman, futbol o'ynayman. Eng

TURLI RUSUMDAGI MASHINALARIM BOR

to'garaklariga qatnayman. Bastakor Jumadilla Nazarov dadam Mirzo Anvar Hamidov she'rlariga bastalagan qo'shiqlarni kuylayman. Endi Umida opadan ham qo'shiqbop she'rlar olmoqchiman.

-Musiqadan sizga kim saboq beradi?

-Ustozim G'anisher aka Xudoyqulov 6 yoshligimdan buyon men bilan shug'ullanadilar. Biz Bo'kada juda ko'p konsertlar berganmiz. Yaqinda «Turkiston» saroyida Jumadilla aka Nazarovning ijodiy kechasida ham qatnashdim.

-Karatega qatnayman dedingiz. Qanday rang belbog' sohibisiz?

-Murabbiyim Bobur aka Dadaboyev sportda chiniqish, toblanish lozimligini doimo uqtiradilar. 4 yildan beri sport bilan

majmuamizga Shohida Mamadaliyeva rahbarlik qiladilar. Bizda ta'lim sohasiga katta e'tibor beriladi. Darslar tongda 8 da boshlanib, tushda 16 da

asosiy yumushim Fotima-Zuhra singillarimga o'qish, yozishni o'rgatish.

-Keling, oyingizni ham suhbatga tortsak.

-O'g'lim Javohir o'ziga juda talabchan,-deydilar Gulchehra opa Bo'rixo'jayeva,- barcha ishlarini avval rejalashtiradi. Keyin o'z vaqtida bajarishga harakat qiladi. Hech qachon ikkinchi darajali ish bo'lmaaydi uningcha. Doimo birinchilar safiga intiladi. Musiqaga qobiliyati esa tug'ilganidanoq shakllangan edi. Chaqaloqligida Motsart musiqasini tinglab, tinch uxlardi. Bir yarim yoshligida madhiyani ayta olardi. 3 yasharlik chog'ida esa Alisher Navoiy, Erkin Vohidov, Abdulla Oripov she'rlarini yoddan aytardi. Javohirning xotirasi va musiqaga

shug'ullanaman. Yashil rangli belbog' sohibiman. Viloyat miqyosida, Furqat Businov xotirasiga o'tkazilgan musobaqalarda birinchi o'rinni qo'lga kiritdim. Endigi maqsadim Respublika

tugaydi. Biz tushgacha bilim olib, keyin vazifalarni bajaramiz, to'garaklarga kiramiz, mustaqil ravishda darslarni o'zlashtiramiz. Ustozim Muqaddas opa Nazirovadan bilmaganlarni

iqtidori kuchli. Kelajakda yaxshi san'atkor bo'lmoqchi. Biz ham uning orzusiga sherikmiz. Qo'limizdan kelgancha yordamimizni ayamaymiz.

Muharrama MIRZAKARIM qizi.

Hunarmandlar maskani

Biz bu yerga kirib kelganimizda bayram endigina boshlangan ekan. 8-sinf o'quvchilari Nigora Ahmedova, Ozoda Abdusamatovalar quvnoq chehra, baland ruh bilan «Navro'z» va «Qariyalarni qadrlash yili»ga bag'ishlangan bayram tantanasini boshlab berishdi. Albatta bayram qo'shiq va raqs bilan go'zal. Biz ishtirok etgan Akmal Ikromov tumanidagi Milliy Hunarmandchilik Markazi o'quvchilari o'qishdan tashqari badiiy havaskorlikda ham havas qilsa arzigulik ekanlar. Aytilgan laparlar, k e l i n salom, qo'shiqlar barchaning olqishiga sazovor bo'ldi.

Ba'zi yo'ldan adashgan yoshlar haqidagi sahna ko'rinishini esa 4-maktabdan kelib, bu yerda sotuvchi-menejerlik kasbini o'rganayotgan 8-sinf

o'quvchilari — Ubaydulla Abdullayev, Fayzullo Abdullayev, Muzaffar Do'smatov, Behzod Sayfuddinov va Davron Ishoqovlar juda qiziqarli o'ynab berishdi.

Bayram dasturxoni

minnatdorchilik bildirib, markaz bilan yaqindan tanishishga o'tdik.

O'quvchilarni bichish-tikish, pazandalik, zardo'zlik, naqqoshlik, duradgorlik, avtochilangarlar, sotuvchi-menejerlar, kotiba-

o'z qo'llari bilan yaratishibdi. Eng chiroyli, rang-barang buyumlardan alohida muzey ham yaratishibdi. Men bu yerda xalq xo'jaligi yutuqlari ko'rgazmasining pavilonlarini esladim.

Kasblar ichida naqqoshlik ayniqsa ko'p joy talab qilar ekan. Binolarning qayerida yurmang — sinf xonalaridami, koridordami, zaldami ham mayoq o'quvchilar tomonidan naqsh bilan bezatilgan. Ularga markaz ilmiy mudiri, usta naqqosh Tohirjon Ro'ziyev bu san'at sirlarini o'rgatar ekanlar.

Markazga 4-, 109-, 123-, 177-, va 236-maktabdan jami 977 o'quvchi qatnab, kasb egalari bo'lib

chiqishmoqchi. Biz ularga o'qish va ishlarida muvaffaqiyatlar tilab qolamiz.

«TONG YULDUZI»
UCHUNGULXANJON
TAYYORLADI.

KASBLAR JUDA XILMA-XIL, MEN-CHI, MEN KIM BOLAMAN?

oshpazlik kasbi o'quvchilari tomonidan turli pishiriq va shirinliklar bilan bezatilgan.

Bayram tashkilotchilari — uslubchi Jonona Azimova va amaliyotchi Mohira opa Tursunovalarga

mashinkachi kasblariga o'rgatamiz, — deydi markaz rahbari Saidburxon Boltaxo'jayev. Mashg'ulot xonalarini aylanib chiqdik. Barchasi kerakli anjomlar bilan bezatilgan. Ularni o'quvchilar

BOBOM KAFTIDAGI CHIZIQLAR

Bobom kaftin silayman,
G'adir-budir, qabariq
Uzun-qisqa chiziqlar,
Chiziq emas, qo'sh ariq.
Tikilaman, bobom jim,
Barmoqlari mis rangda.
Go'yo bobom kaftida
Yonib turar alanga.
Chiziqlarin silayman,
Men ichimda shivirlab.
Adashmagin, bolajon;
Bobom kular qiqirlab.
Buncha sinchkov
bo'lmasang,
Mening bilimdon bolam.
Bulbulga kuy o'rgatgan,
Burro tilingdan, bolam.
Chiziq emas, yozuv bu,
Ko'zingga tut yaqinroq.

Bobojoning yuragi,
Ko'rinadi yorqinroq.
Bu chiziqda mana, boq,
bobolaring nomi bor.
Tandir-tandir non yopgan,
Momolaring nomi bor.
Bu chiziqda bitilgan -
elga yaxshiliklarim,
Bunda esa tashvishim.
Bu-chi, tilsim, bolajon.
O'ylab qolsam, bobom der,
yuragimni taftidan
Sening noming chizganman,
Otajoning kaftiga.
Tilsim, bolam, ana shu,
Ana shudir tilsimlar,
Qo'llaringa qo'ling qo'y,
o'chib ketmas ismlar.

Safar BARNOYEV.

ELDOR UKAMGA

Bunchalar sho'x shodon kulging Eldor ukam,
Kenjam, deydi onang tunlar bedor ukam.
Yaxshi o'qib ulug' inson bo'lgin omon,
To'ylaringda ko'rishaylik diydor, ukam.

Akalarining Bishkeklerden kelgan chog'i,
Senga edi qo'lidagi o'yinchog'i.
Endi ular senga mehrin olib kelar,
Sen bo'lasan to'rt o'g'ilning ovunchog'i.

Otang sendan umid qilib, kutib borar,
O'g'lim bir kun maqsadimga yetib borar,
Onajoning o'ylaydiki o'g'lim bir kun
Menga suluv kelinchaklar olib kelar.

Toabad sen baxtli bo'lgin ukajonim,
Orzularing qo'llab tursin yor xudoyim.
O'ynab-kulib taxtli bo'lgin sen iloyim,
Omad senga kulib boqsin har doim.

Botir RAMAZONOV,
Yunus Rajabiy nomidagi Toshkent musiqa
bilim yurtining talabasi.

Bilimim shu yerga yetib keldikim,
Bilimsizligimni endi tushundim.
Abu Shukur Balxiy

ABADYYAT ARDOQLAGAN ALLOMALAR

Ushbu ruknni Rustam OBID olib boradi

Buyuk kishilar olmos yanglig'
noyob va shu qadar serjilodir.
Sharq naqli

«Po'lat» degan so'zning o'zidayoq allaqanday sehr, mo'jiza, aql bovar qilmas bir nima bordek tuyuladi. O'lis asrlar qa'riga singib ketgan bu sir-asror ildizlarini endilikda izlab topmoq dushvor. Po'lat olish siri zamonlar osha avloddan-avlodga, otadan o'g'ilga o'tib, nihoyatda maxfiy saqlangan, uni anglab yetish uchun na bir ayyorlik, sotib olish uchun na bir boylik yetarli bo'lgan.

Bu ma'dan amaliyot ilmining g'alabasiga yaqqol misol deyish mumkindir balki. Uni ilk bora kim kashf etgani to'g'risida tarixda hech qanday ma'lumot qolmagan. U qaysi davrda dunyoga kelganini ham hech kim ayta olmasa kerak. Po'lat qadimiy zamonlardagi ibtidoiy ma'danshunoslik asosida asta-sekinlik bilan barpo bo'lgani aniq, xolos. Mavjud farazlarga ko'ra, eng dastlabki temir qurollar temir meteoritdan yasalgan, chunki eng boy rudaga nisbatan ham unda temir moddasi ko'proqda, har qalay. Ma'dan sirlarini endigina anglab yeta boshlagan chog'idayoq inson bu jarayonlarni yanada takomillashtirish ustida bosh qotirgan bo'lsa, ajab emas, zotan, taraqqiyotni siljituvchi qudratli kuch aynan ana shu izlanishdir. Tarixiy ma'lumotlarga qaraganda, Qadimgi Misr davlatidayoq po'latni o'tda toblab olishning o'ziga xos usullari mavjud edi. O'sha o'lmishda bilimlar bir mamlakattan boshqasiga qay tariqa ko'chganini

hozirda aniqlash mushkul. Balki ular Misr fir'avni Tutmosning lashkari bilan Sharqqa kirib borgandir va yoki, aksincha, savdo karvonlari orqali Sharqdan Misrga o'tgandir. Lekin har qalay turli mamlakatlarda po'lat olishning o'ziga xos xilma-xil usullari bo'lgan

kabi nomlari ana shu tariqa paydo bo'lgan. O'rta asrlarda Suriya mamlakati Shom deb atalgan va bu nom tabiiy ravishda po'lat turiga ko'chgan. Shomlik ma'danshunoslar, ayniqsa Damashq shahri ustalari benazir mahorati bilan butun Sharqqa dovruc

xususiyatlariga bog'liq, ular esa o'z navbatida qilich tebranishlarining amplitudasi va chastotasini belgilab beradi, bu esa pirovard oqibatda ma'danga muayyan akustik xossalar ato etadi. Qadimda buning sabablari noma'lum bo'lgan, albatta, ammo yakuniy natija - po'latning jarangi bag'oyat yuksak qadrlangan. Po'latdan yasalgan qilich shoyi ro'molni havoda kesib oladigan darajada o'tkir edi. Pishiqligi ham shunga yarasha: temirga urilganda tig' yuzida iz qolmagan. Po'lat qilichni egish mumkin, lekin u yana asliga qaytadi, negaki ma'dan qoldiq deformatsiya bermaydi. Bular endi afsona emas, aniq ma'lumotlar. Bu to'g'rida rus shoiri Pushkin ham yozgan. Ammo, nahotki qadimgi ustalarning sirlarini ochib bo'lmasa? Ilm-fan tarixiga buyuk ma'danshunos olim sifatida kirgan, qadimgi Sharq hunarmandlari bilan g'oyibona bellashib, po'lat sirlarini kashf etgan Pavel Anosovni ham dastlab ana shu savol qiziqtirgan. Bu kishining hayotiga doir ma'lumotlar unchalik ko'p emas. Shu bois ham uning fe'l-atvori, odatlari, qiziqishlari, fazilatlarini nuqsonlari haqida juda kam narsa bilamiz. Chunki o'zidan ko'ra ishlari to'g'risida ko'proq ma'lum. Sirasini aytganda, 50 yil umr ko'rganiga qaramay, u talaygina ishlarni amalga oshirishga ulgurgan edi.

(Davomi bor).

DAMASHQ PO'LATINING SIRI

ko'rinadi. Hindiston, Eron va Shomda qadimgi ma'danshunoslar ayniqsa katta yutuqlarga erishgan. Qadimgi yunon

solgan edi. Binobarin, damashqiy po'latning shon-shuhrati yetti iqlimga yoyilgani ham bejiz emas. To'g'ri, afsonayu

manbalarida ko'rsatilishicha, po'lat qilichlar Hindistonda miloddan avvalgi I asrdayoq mavjud ekan.

Biroq, tarixchilar qadimgi hunarmandlar san'atini muayyan bir mamlakatlarga bog'lab qo'ymagan holda o'zining ustalar sulolalari bilan mashhur bo'lgan alohida hududlar va hatto ayrim shaharu qishloqlarni ajratib ko'rsatishni ma'qul topishadi. Asrlar mobaynida po'lat turlarining «toboniy», «xurosoniy», «shomiy»

rivoyatlarda barcha narsani bo'rttirib, mubolag'a bilan ko'rsatishga moyillik mavjud. Biroq, hatto «bir yolg'ondan qirq yolg'on» orasida ham tasavvurni larzaga soluvchi ishonchli ma'lumotlar uchrab qoladi, goho.

Haqiqiy po'lat albatta jaranglashi ma'lum. Bu jarangning sofligi, tiniqligi va nozikligi uning sifatidan dalolat beradi. Endilikda biz, XXI asrning o'qimishli odamlari yaxshi bilamizki, ma'danning tuzilmasi uning taranglik, qayishqoqlik

Shoirlar - bolalarga

CHEVAR QIZ

Bahoroy - go'zal qiz, biram chevarki,
Olamni yashnatish kuch - qudrati bor.
Hamma uni dildan shunday sevarki,
Bu sevgi abadiy, kunday barqaror.

Qiz ko'z - ko'z qilar tikkan kashtasin,
Osmonga tutashgan tog'lar qo'ynida.
Dillarga bog'larkan mehr rishtasin,
Gulchambar taqadi zamin bo'yniga.

Kashtaning yuzida suvlar hayqirib,
G'unchalar ochadi xobli ko'zlarin.
Boychechak hidlarkan bola qiyqirib,
Quyoshga toblaydi kulcha yuzlarin.

Kashtaning yuzida har yil yangidan
O'zgacha go'zallik bo'lar namoyon.
Kashtaning quyoshga tutash yerida,
Gulga burkanmoqda hur O'zbekiston!

OYIJONIM

Qalbi quyosh, bag'ri osmon,
Baxtimizga sodiq, posbon,
Aziz inson, ulug' inson
Mehribon oyijonim.

Boshimizni silaydilar,
Umrimizni tilaydilar.
Biz deb orom bilmaydilar
Bolajon oyijonim.

Bemor bo'lsak kuyadilar,
Dildan og'riq tuyadilar.
Bizni behad suyardilar
Mehri ummon oyijonim.

Ko'zidan nur arimasin,
Mingga kirsin, qarimasin.
Bizlar bilan birga yursin
Tengsiz inson oyijonim.

Turob NIYOZ

USTOZLAR

O'rganish-chun bitta harfni,
Yozmoq uchun ismu sharifni,
O'qish-chun Abdulla Orifni
Ustoz kerak, ustozlar kerak.

Bu dunyoni bilmoqlik uchun,
Ulug' ishlar qilmoqlik uchun,
Tug'ni baland ilmoqlik uchun
Ustoz kerak, ustozlar kerak.

Yurt gullamas o'zidan o'zi,
Lozim bo'lar donishlar so'zi,
Ketmoq uchun dunyodan o'zib
Ustoz kerak, ustozlar kerak.

SHAMOL

Qishda deyishar bo'ron,
Bahorda sarin yelsan.
Shabbodasan saraton,
Shamol derlar kuz kelsa.

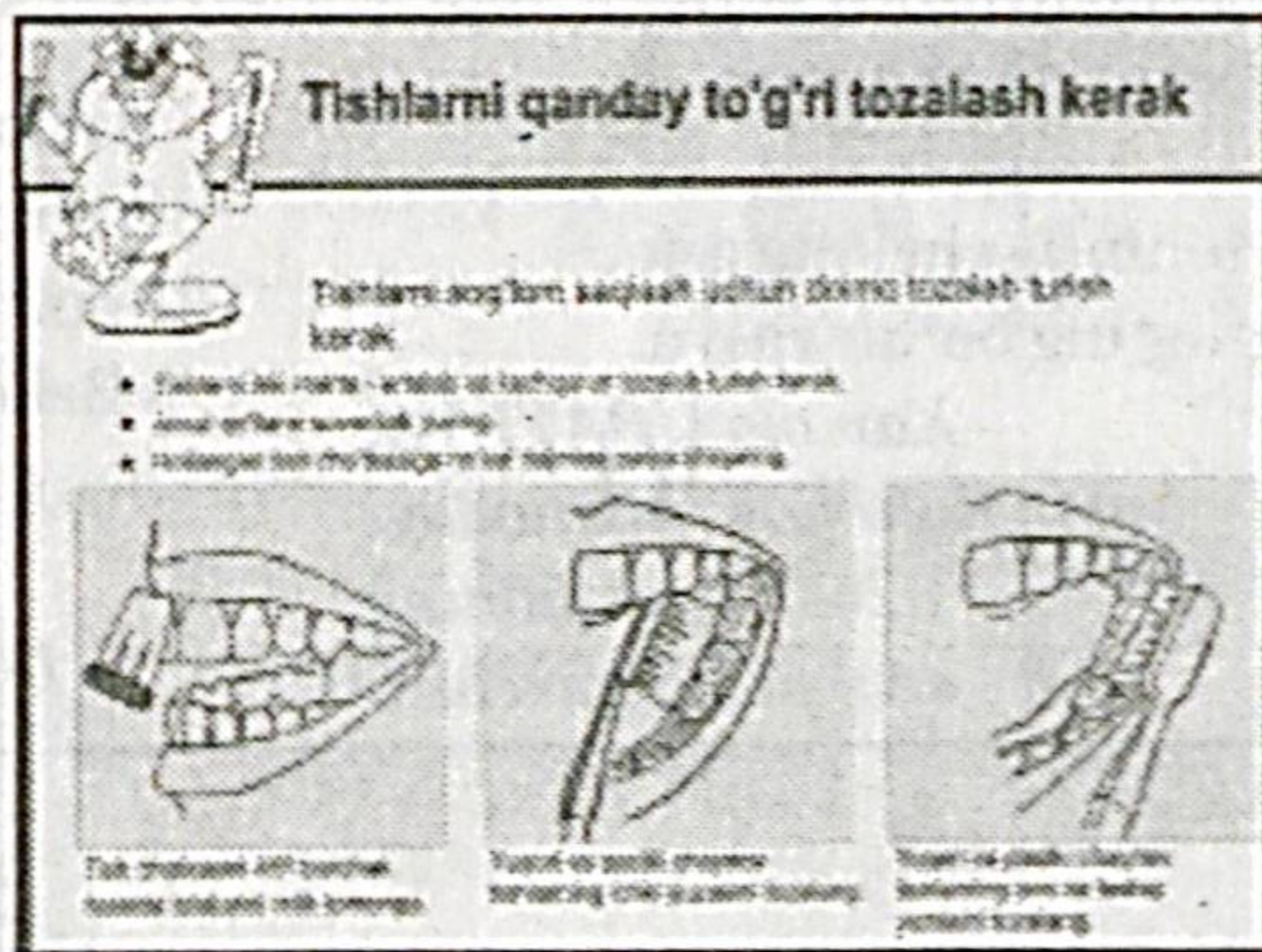
Ko'zinga ko'rinmaysan,
Tortqilaysan sochimni.
Orom nima bilmaysan,
Eslatasan lochini.

Aziz tengdoshlar! Biz hammamiz shifokorga borishni ko'pam xushlamaymiz. Ayniqsa, tish shifokoriga. Shuning uchun ham tishlarimizni ozoda saqlashga, kariyesdan asrashga harakat qilamiz. Gohida tishimizni tozalashga erinib ham qolamiz.

Tishlarimiz nosog'lom bo'lsa, turli kasalliklar kelib chiqar ekan. Bu kasalliklarni oldini olish uchun «Prokter end Gembl» kompaniyasi maktab o'quvchilariga qo'llanma, ya'ni maktab dasturini taqdim etdi.

Unda shaxsiy gigiyena qoidalariga amal qilishimiz,

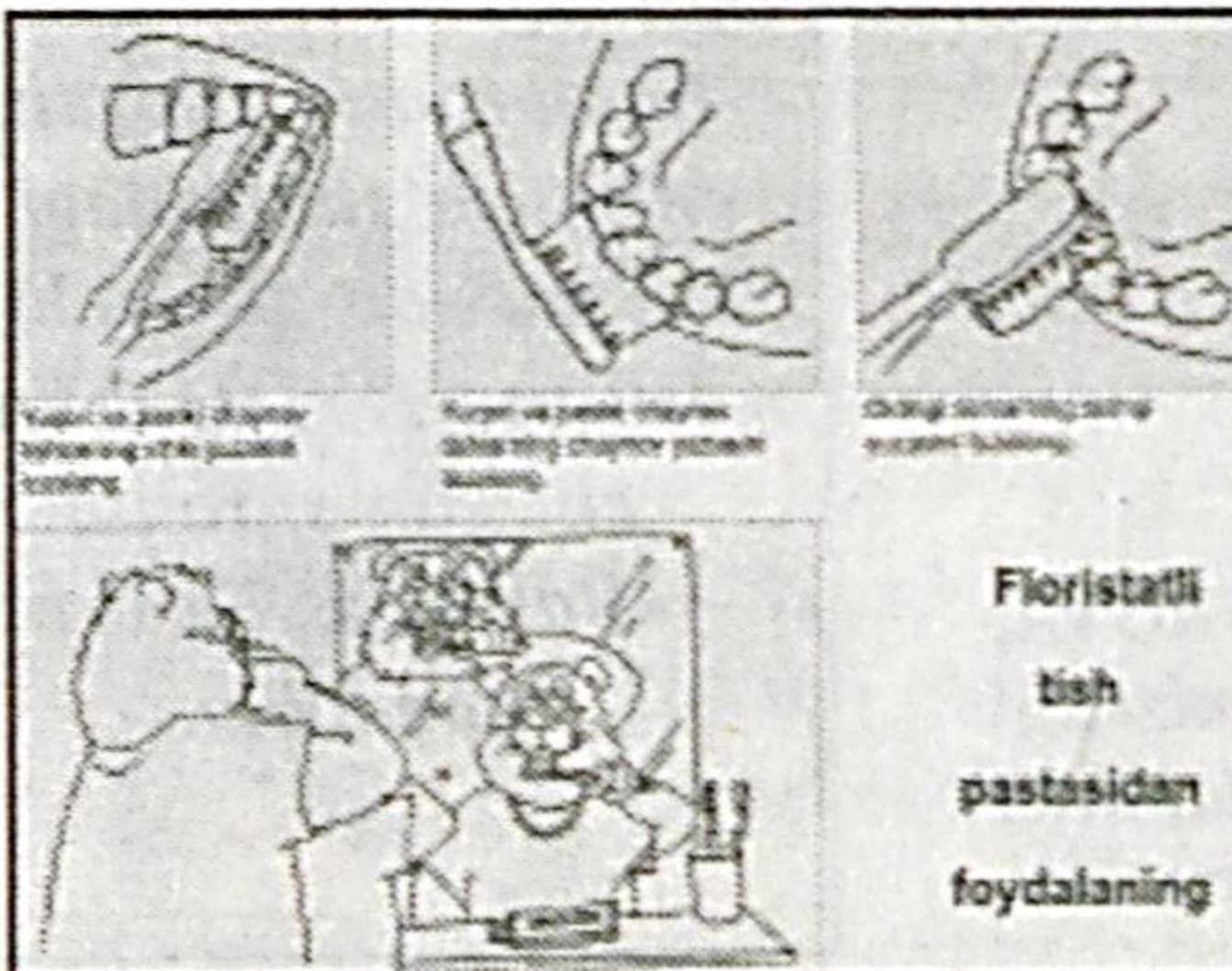
TABIY TISHLARIMIZNI ASRAYLIK

tishlarimizni kuniga ikki marotaba yuvib turishimiz, hatto tish cho'tkasidan qanday foydalanish kerakligi kabi maslahatlar berilgan.

Kariyesning oldini olish uchun meva va

sabzavotlarni iste'mol qilish, floristatli tish pastasi bilan muntazam ravishda tishlarni yuvib turish kerak ekan.

Floristatli tish pastasidan foydalaning

Biz shirinlikka o'chmiz.

Biroq, shirinliklarni ortiqcha iste'mol qilish tishlar uchun bir qancha

muammolar keltirib chiqarishi mumkin ekan.

Tengdoshlar, keling, yosh tishlarimizni kariyesdan himoya qilaylik. Tishlarimizning tabiiy oqligini saqlab qolaylik.

Tish toshlarining paydo bo'lishini oldini olaylik.

Quyidagi rasmda tishlarimizni qanday yuvish kerakligi ko'rsatilgan.

Iskandar ODILOV,
Hamza tumanidagi
206-maktab o'quvchisi.

MANGU RUH

Keng jahonning samolarida,
Buyuk zotlar ruhi yashaydi.
Ezgu ishlar dunyolarida,
Bizni barhaq ruhlar qo'llaydi.

Buxoroyim pok ruh makoni,
Ruhlar ichra yashayman mag'rur.
Qalb qasriga joylab dunyoni,
She'riyatdan topaman surur.

*Gulruh JABBOROVA,
Buxoro viloyati, G'ijduvon
tumanidagi 62 - ixtisoslashgan
maxsus maktabning
9 - sinf o'quvchisi.*

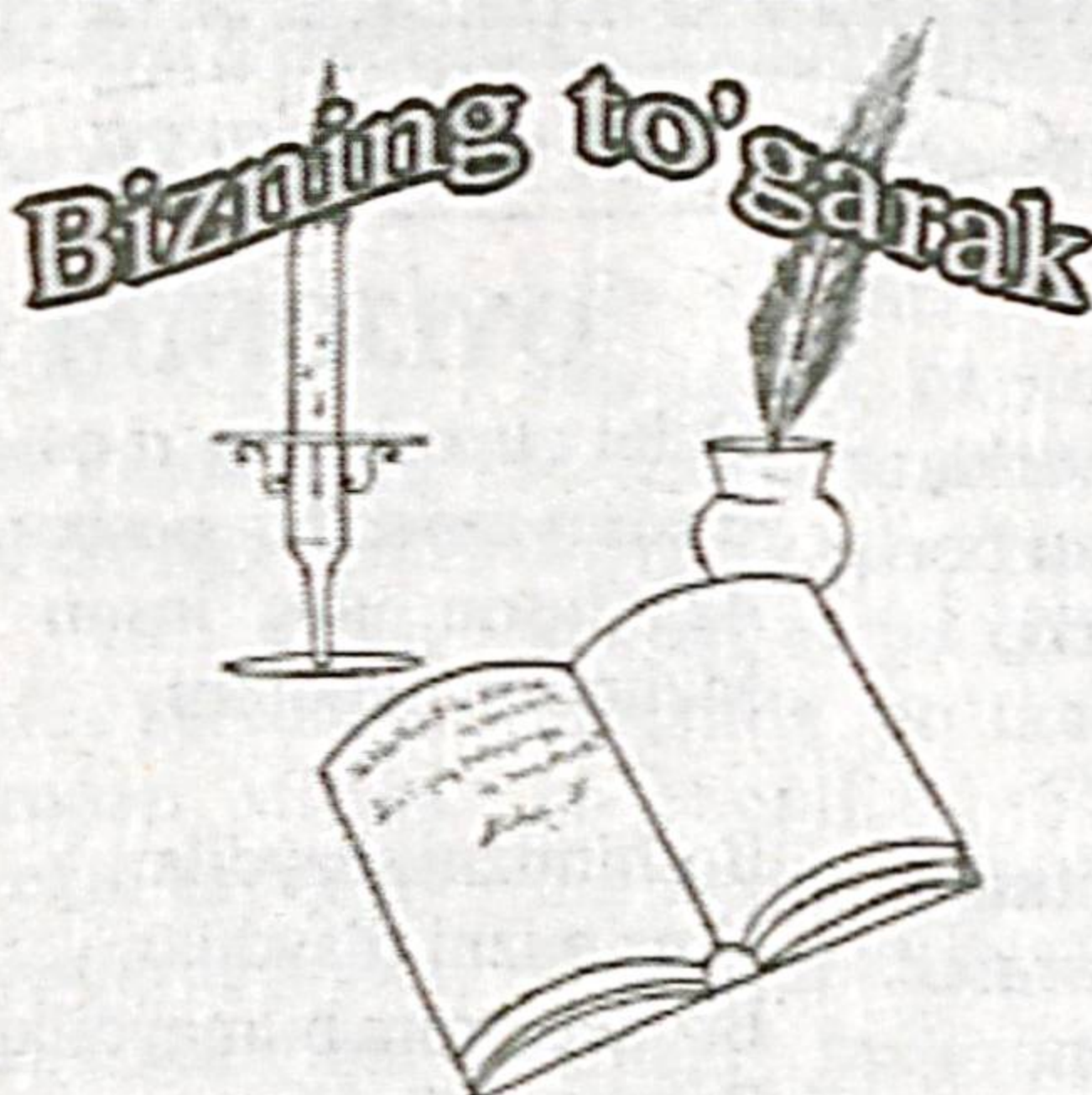

USTOZ

Qalbingiz jo'shqin daryo,
So'zingiz boldan a'lo,
Chehrangiz oftob go'yo,
Mening aziz ustozim!

Minnatdorsiz siz bizdan,
O'g'lingiz, qizingizdan,
Borayin izingizdan,
Mening aziz ustozim!

*Iqboloy MANSUROVA,
Poytaxtimizdagi
287 - maktabning
7 - «G» sinf o'quvchisi.*

SAKKIZ QOIDA

*Qoida yozdim o'rtoq,
So'zlarimga sol quloq.
Ularga qilsang amal,
Uyalmasan hech mahal.*

1. Tik tut doim qaddingni,
Chiroyli qil xatingni.

2. Odob-la shirin so'zla,
A'lo o'qishni ko'zla.

3. Ustozingga sol quloq,
Bilimga bo'lg'in chanqoq.

4. Bo'lsang agar shoshqaloq,
Olarsan chala saboq.

5. Tengsiz bo'l odob, gapda,
O'rnak bo'lg'in maktabda.

6. O'qishda izlan tinmay,
So'ngra yashaysan sinmay.

7. Har doim ozoda yur,
Bu berar dilga huzur.

8. Muhimi - chekma aslo,
Sog'lig'ing bo'lar rasvo.

*Kamola UBAYEVA,
Sobir Rahimov tumanidagi
249 - maktabning
8 - «A» sinf o'quvchisi.*

O'ZBEKISTON

Dunyo kezdim xuddi qush kabi,
Nazar tashlab turfa makonga.
Bildim qondi dilim matlabi,
Hech yurt tengmas O'zbekistonga.

Diyorimning oltin tuprog'i,
Havolari shifo odamga.
Yurt farzandi - ajdodlarimning,
Shon dovrug'i ketgay olamga.

Kelajagi porloq Vatan bu,
Yangi asr poyida mag'rur.
Osmonida porlaydi mangu,
Oy, yulduzi baxsh etib g'urur.

*Ra'no ABDUG'AFFOROVA,
Shayxontohur tumanidagi
3 - maktabning
10 - «A» sinf o'quvchisi.*

BOYCHECHAK

Qor ketmay baland qirdan,
Ko'k chiqmay hali yerdan.
Boychechak chiqib birdan:
«Bahor!» deb jar soladi.

Uni qizlar terishar,
Bir-biriga berishar.
Bir olam zavq olishar,
«Bahor!» deb jar solishar.

Havas qilib olamiz,
Tog'lardagi lolamiz.
Erka, shodon bolamiz,
«Bahor!» deb jar solamiz.

Baland qirlarni kezib,
Anbar hidlarni sezib.
Shoir ilhom oladi,
«Bahor!» deb jar soladi.

*Ahmadjon SAPAROV,
Toshkent viloyati, Bekobod
tumanidagi «Taqqachi» qishlog'i.*

*Samarqand viloyati,
Oqtosh shahridagi
59- maktab o'quvchisi
Dilfuza OYDINOVA
chizgan suratini
«Bahor sayli» deb
nomlabdi.*

BILIMSIZLIK NIMA?

O'QITUVCHI: - Villi, sen bilimsizlikni qanday aniqlaysan?

VILLI: - Siz biror narsani bilmay, bizdan so'rab bilib olganingizda.

NATIJA

O'QITUVCHI: - Akangda beshta olma bor. Sen undan ikkitasini olding, natija qanday bo'ladi?

BOBBI:

-U meni uradi.

SUTNING TARKIBI

O'QITUVCHI:

-Tommi, tarkibida sut bo'lgan beshta narsa nomini ayt.

TOMMI:

- Saryog', pishloq, muzqaymoq va ikkita sigir.

ARIFMETIKA, OLMALAR VA MANDARINLAR

OPA:

- Men senga arifmetikadan yordam bermoqchiman. Faraz qilaylik, menda 10 ta mandarin bor va senga ikkitasini berdim. Menda nechta qoldi?

BOBBI:

- Men bilmayman. Biz sinfimizda arifmetikani olmalar bilan hisoblaymiz.

Inglizchadan

Buxoro viloyati,

G'ijduvon

tumanidagi

49 - maktabning

10 - sinf o'quvchisi

Marg'uba HAYITOVA

tarjimasi.

Qatralar

YOMG'IR

Yomg'ir - bamisoli bulutning ko'z yoshlari. Bulut ko'z yoshlarining tub-tubida rizq-ro'z yotadi. Bulutning ko'z yoshlari ona tabiat g'uborlarini yuvib, chiroyiga chiroy qo'shadi.

SUV

Suv misoli hayotga o'xshaydi. Suvdagi harsang toshlar esa misoli umr pog'onalari...

TISH

Tishlar misoli g'orda terilgan 32 nafar askarga o'xshaydilar. G'orga kirgan narsalarni mayda-mayda qilib, g'orni qo'riqlaydilar go'yo.

Feruza TURSUNOVA,

Alisher Navoiy nomli Respublika

Nafis san'at litseyi o'quvchisi.

Bir bor ekan, bir yo'q ekan. Qadimda bir johil podsho yashagan ekan. Podshoning kattakon, yirtqich bir sheri bo'lib, qahriga uchraganlarni unga yem qilar ekan.

Podshoning ikki nafar tantiq, tanbal, dangasa o'g'illari bor ekan. Bir kuni ular otasining xazinasidagi bor davlatini o'zaro bo'lishib olib, olis o'lkalarga qochib ketishibdi. O'g'illarining qilmishidan darg'azab bo'lgan podsho alamini xalqidan olibdi. «Hamma uyidagi bor narsasini saroyga keltirib bersin. Bo'lmasa, sherimga yem qilaman», deya farmon beribdi. Odamlar qo'rqib, oxirgi burda nonlarigacha

saroyga keltirib berishibdi.

O'sha qishloqda bir chol bilan kampir yashashar ekan.

Ularning ikki nafar o'g'illari bilim olish uchun o'z g a mamlakatlarga ketishgan ekan. A z b a r o y i

qashshoqliklaridan ular saroyga hech vaqo keltirib berisholmabdi.

Bundan xabar topgan podsho navkarlari ularni tutib, s a r o y g a

keltirishibdi.

Bu orada o'g'illari uyga qaytib, bo'lgan voqeani

qo'shnilaridan bilib olishibdi.

A k a - u k a podshoga: «Aziz podshohimiz, bizning ota-onamiz juda qarib qolishgan.

Ular bizni tarbiyalab voyaga yetkazishdi, bilim olishimiz uchun bor-budlarini sarflashdi. Endi rohatimizni ko'ramiz deganda, sherga yem bo'lishadimi? Ularni qo'yib yuborib, mana bizni sheringizga yem qildir qoling», degan mazmunda m a k t u b yo'llashibdi. Podsho chiroyli va ma'noli qilib

yozilgan xatni o'qib, o'ylanib qolibdi. Chol bilan kampir qashshoq bo'lsa-da, farzandlarini oqil, mehribon, o'qimishli qilib tarbiyalashibdi. Mening o'g'illarim esa...

Podsho o'z kamchiliklarini tushunib yetibdi. Sherni o'rmonga qo'yib yuboribdi. Kambag'al yigitlarni esa saroyga ishga qabul qilibdi. Bu orada otasining mol-davlatini xarjlab tugatgan o'g'illari sarson-sargardon bo'lib, yana saroyga qaytib kelishibdi. Podsho ularni kambag'al yigitlarga shogirdlikka beribdi. Shundan so'ng uning davlati yanada ko'payib, xalqi to'q, farovon hayot kechira boshlabdi.

Laylo MAHMUDOVA,

Shayxontohur

tumanidagi 38 -

maktabning 3 - «B» sinf

o'quvchisi.

ILMLI XOR BO'LMAS

BO'SH O'TIRMA, BOSH QOTIR!

ENIGA: 2. O'g'il bola ismi. 5. To'qiladigan buyum. 8. Vulqon tarkibidagi modda. 9. Yo'lovchilar uchun ajratiladigan yo'lak. 11. Paqir. 13. Yirtqich

harbiy yo'l bilan birlashtirgan Prussiya bosh vaziri. 10. Qozog'istonning oldingi poytaxti. 12. G'o'za g'unchasi. 16. Yirtqich qush. 19. Sovun. 21. Og'ir kasallik. 22. Oy nuri da

"MITTI ODAMCHA" KROSSVORDI

hasharot. 14. Santa ...
15. Ispaniya futbol jamoasi. 18. Qiz bola ismi. 20. Duradgorlik asbobi.
22. Qiz bola ismi. 24. ...
Olimov. 27. O'g'il bola ismi. 28. Yaponiyadagi shahar. 29. Nota. 31. Ozodlik. 32. Muqaddas tog'. 33. Eng katta qon tomiri. 34. Oshxona libosi. 35. Non yopish moslamasi. 36. Kafe.

ochiluvchi gul. 23. Tailand poytaxti. 25. Qozog'iston poytaxti. 26. Sport turi. 30. Transport vositasi.

Nilufar

HADIMETOVA,

Yunusobod tumanidagi

9 - maktabning 8- «A» sinf o'quvchisi.

BO'YIGA: 1. Kema qismi. 3. Braziliya poytaxti. 4. Dorivor o'simlik. 6. Andijondagi shahar. 7. Germaniyani

TONG Yulduzi

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT MATBUOT QO'MITASI, O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI, «KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOYIY HARAKATI, «SOG'LOM AVLOD UCHUN» XAYRIYA JAMG'ARMASI

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAY'ATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa MUSURMONOVA,
Qahramon QURONBOYEV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Po'lat MO'MIN,
Mukarrama MURODOVA,
Tohir MULLABOYEV,
Ergashvoy SARIQOV.

Noshir «Ijod dunyosi» nashriyot uyi.

Gazeta «Ijod dunyosi» nashriyot uyi kompyuter bo'limida terib sahifalandi.

Hajmi A-3, 2 bosma taboq.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasida 46.291 nusxada ofset usulida bosildi.

Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41.

Buyurtma № T-360

Gazetani

Muhabbat MAXSUDOVA sahifaladi.

Navbatchi:

Ozoda TURSUNBOYEVA.

Ro'yxatdan o'tish tartibi № 000137

Manzilimiz: 700129, Toshkent shahri, Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Tel: 144-62-34.

144-63-08